

ЦРЖСРх. № 243/13.08.2015г.

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Лъчезар Василев Димитров, доктор

НСА „Васил Левски“ – София

Член на Научното жури по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ обявен в Д.В. 23 от 27.03.2015г.; Заповед №3П - 691/08.04.2015г. на Ректора на НСА „Васил Левски“ в област на висше образование

7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.6. Спорт Специалност „Гимнастика“, за нуждите на Катедра „Гимнастика“.

I. ДАННИ ЗА КОНКУРСА

Конкурсът за академичната длъжност „професор“ е обявен в съответствие с нормативните документи в Д.В. бр. 23 / 27.03.2015г/. след решение на научния съвет на НСА „Васил Левски“ от 02.04.2015г., протокол №29. В него участва само един кандидат – доц. Бонка Михайлова Димитрова, доктор.

От прегледа на документацията по откриване и провеждане на този конкурс считаме, е всички изисквания по ЗРАСРБ и нормативните документи на НСА „Васил Левски“ са спазени. В посочените от доц. Бонка Димитрова научна продукция за конкурса нямаме съвместни публикации.

II. ДАННИ НА КАНДИДАТА

Доц. Бонка Димитрова е родена на 25.09.1952г. През 1970г. завършва средно образование в 31 ЕСПУ гр. София. От 1970г. до 1974г. е студентка във ВИФ „Г. Димитров“ и завършва като магистър по физическа култура. От 1974г. - 1979г. е работила като спортен инструктор в Ленински районен съвет. През 1979г. след конкурс става „асистент“ в катедра „Гимнастика“. През 1991г. успешно защитава докторска дисертация. От м. май 2004г. след

конкурс ВАК я удостоява с научното звание „доцент“. От 2009г. и досега е временно изпълняващ длъжността ръководител катедра „Гимнастика“.

Доц. Бонка Димитрова извършва преподавателска и научна работа по гимнастическите дисциплини в училищното физическо възпитание и спорт, във високото спортно майсторство, спортната анимация и в сферата на адаптивната физическа активност. Автор е на редица масови гимнастически композиции. Преподава на студенти по програма Еразъм, участва в Европейската програма СЕЕРУС. Експерт на НАЦИД и НАОА. Успешно е управлявала и координирала значителен брой образователни и научно-изследователски проекти, общо – 11. Съдия международна категория е по спортна гимнастика, Владее английски, холандски и руски езици.

III. ОПИСАНИЕ И ОЦЕНКА НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ

Научната продукция, с която доц. Бонка Димитрова участва в конкурса за академичната длъжност „професор“ включва общо 69 труда, от които 64 подлежат на рецензиране както следва:

1. Монографии – 2бр.
2. Учебници и учебни пособия – 15бр.
3. Статии в национални и чуждестранни списания – 44бр.
4. Учебни програми – 8бр.
5. Публикувани доклади в сборници от национални и международни конференции – 5бр. – /не се рецензират/.

Доц. Бонка Димитрова е била научен ръководител на двама успешно защитили докторанти. Нейни трудове са цитирани 57 пъти в дисертационни трудове, дипломни работи, учебници и списания. Има две публикувани статии с имакт фактор. Освен всичко посочено до тук следва да се отбележи и участието ѝ в подготовката на нови бакалавърски и магистърски програми, акредитационни процедури, провеждане на лекции на чуждестранен език и в други висши учебни заведения, участие в научни семинари и значителна дейност като рецензент.

Видно е от така представените публикации /64 посочени за рецензиране/, че доц. Б. Димитрова в 15 е самостоятелен автор, в 11 е първи автор. Общо 7 са публикациите на английски език.

След общият преглед на представените научни публикации, можем да отбележим, че за тяхната подготовка е използван широк спектър на научното познание, на целенасочена изследователска, експериментална и приложна работа. Показан е много добър академичен изказ и стил.

С висока стойност за практическата работа с млади 7-9 годишни гимнастички е монографичния труд „ Система за подготовка и оптимизиране на обучението по спортна гимнастика /жени/“ - с обем от 120 печатни страници. Научното търсене и изследване, осъществено от доц. Б. Димитрова, доказва необходимостта от усвояването на стабилни базови навици. Посочени са широк набор профилиращи упражнения на различните уреди и усложняването им в хода на процеса за спортна подготовка. Можем да твърдим, че този труд е една настолна книга за всички треньори, преподаватели във ВУЗ, учители и студенти, като съвременен модел за начална техническа подготовка в областта на спортната гимнастика.

От голямо значение за българската гимнастическа школа е и „Теория на подбора в спортната гимнастика /жени/“ с обем от 101 печатни страници.

Доц. Бонка Димитрова е извършила задълбочен теоретичен анализ на основни теми като:

1. Подбор във спорта
2. Генотипни фактори – основни понятия.
3. Спортна генетика
4. Спортна ориентация и подбор.
5. Спортен талант.
6. За значението и мястото на подбора / ефективност, възраст, травми, прогноза/.

Предложени са три прогностични модела за реализиране на селекцията в двете нива на спортния подбор, имащи определяща роля в етапите на многогодишната подготовка.

Като цяло този труд и разностранно представената материя, третираща въпроса за спортния подбор, може да се използва от всички специалисти и треньори в различни спортни дисциплини.

Като доказателство за разностранните изследвания анализи и подготовка на методики с използване средствата на гимнастиката от доц. Б. Димитрова е учебното пособие „АФА със средствата на гимнастиката“ с обем от 63 печатни страници.

Този труд е от изключително значение за практическата работа с хора от различни възрасти със слухови, зрителни и сетивни увреждания. Наред с това във втората част на книгата са включени примерни упражнения и игри за хората с ментални увреждания по различни причини. Свидетели сме на безспорния ефект, че многообразието на гимнастическите упражнения и игри има най-голям дял при лечебните дейности с хора с увреждания от различно естество. Този факт доказва значимостта на този труд за реалната практика.

Позволяваме си да посочим участието в колектив на доц. Б. Димитрова в книгата „Селекция на талантите в гимнастическите спортове“ с обем от 75 печатни страници. За различните гимнастически спортове като спортна, художествена, естетическа гимнастика, акробатика и скокове на батут се изисква и диференциран подход при селекцията на талантите. Качественият спортен подбор за гимнастическите дисциплини е залог с ефективна реализация на състезателния потенциал на младите спортисти. Част от книгата дава ценни моделни характеристики за структурите и стандартите за селекцията в гимнастическите дисциплини. Посочени са важни параметри като:

1. Визуална селекция.
2. Антропометрични показатели.

3. Функционални предпоставки и двигателно-координационни предпоставки
4. Психо-интелектуални предпоставки.

В крайна сметка можем да обобщим, че този труд дава на специалистите в гимнастическите дисциплини надеждна „рецепта“ за специализиран спортен подбор и на тази база реални положителни перспективи за усъвършенстване на подрастващите спортисти.

Публикациите от №5 до №17 – общо 10 броя в съавторство като цяло са учебни пособия за практическите часове в различните факултети на НСА „Васил Левски“ по гимнастика – жени, скокове на батут, основна гимнастика за методиката на преподаване на урок по гимнастика, терминологичен речник и др.

Тези учебни пособия могат да бъдат полезни на всички преподаватели в ВУЗ подготвящи учители по физическо възпитание, както и на самите учители в началния, среден и горен курс в българските училища.

Останалата част от научната продукция – общо 44 статии в научни списания у нас и в чужбина включва широка гама от изследвания и експерименти в следните направления:

- Спортна гимнастика - 25 бр.
- Училищно и университетско физическо възпитание и спорт – 8 бр.
- Естетическа групова гимнастика - 2 бр.
- Спортна анимация – 1бр.
- Скокове на батут – 3 бр.
- Гимнастика за лечение на хора с увреждания – 3бр.
- Художествена гимнастика – 2 бр.

Тези многобройни научни търсения и експерименти са неоспорим факт за широките знания и компетенции на доц. Б. Димитрова в гимнастическия свят.

IV. НАУЧНИ ПРИНОСИ

След обстойния преглед на представената научна продукция и нашия опит при оценяване на научните приноси обективно можем да посочим, че доц. Б. Димитрова е достоен кандидат за най-високата академична длъжност „професор“. Тя е реализирала огромна по обем, разностранност и качество изследователска и експериментална работа, високи компетенции и целенасочено, обективно и етично научно търсене.

Можем да обобщим следните основни приноси научната проучвателна методико-практическа, изследователска и експериментална работа.

1. Спортна гимнастика.

- Създадена методика за обучение за основни двигателни действия за различните гимнастически уреди.
- На основата на обективни количествени показатели са систематизирани упражненията по структурни групи в многогодишен аспект на различните уреди.
- Реализирана е методическа програма за подготовка на 9-12год. гимнастички на смесена успоредка.
- Подготвена е методика за начална техническа подготовка за момичета 7-9 год.
- Изграден и усъвършенстван модел на системата за спортна подготовка и организация на вътрешния спортен календар за гимнастички.

2. Селекция и спортен подбор на подрастващи в гимнастическите спортове.

- Извършен е задълбочен теоретичен анализ на достиженията в спортната генетика. Изведени са бъдещите възможности за постигане на спортно майсторство.
- Разработена е диференцирана методика за диагностика на спортните таланти в гимнастическите спортове. Създадени са три

прогностични модела за селекция в двете нива на спортния подбор в многогодишен аспект.

3. Ролята на гимнастиката в училищното и университетското физическо възпитание и спорт.

- Установено е незадоволителното състояние при изпълнение на учебните програми по гимнастика и вследствие на това по-големия брой деца с гръбначни изкривявания. Обективна предпоставка за това е , че в началния курс заниманията по физическо възпитание се водят от неспециалисти.
- Създадена е коригираща програма за достигане на необходимото ниво на двигателна подготвеност по гимнастика за различните възрастови групи.

4. АФА със средствата на гимнастиката.

- Научно доказана е здравната и социална роля на гимнастиката при адаптирането на физическата активност за хора с увреждания.
- Осъществените изследвания и експерименти от педагогическата страна за хора със сетивни и ментални увреждания оптимизират и обогатяват процесите за рационално реализиране на адаптираната физическа активност със средствата на гимнастиката.
- Доказана е и ролята на учителите по физическо възпитание и родителите в практиката с хора със специални нужди.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На основание на направените анализи и оценка, на представените публикации за участие в конкурса, на посочените научно-приложни приноси, на личностните и професионални положителни качества като преподавател, изследовател и ръководител с пълна убеденост предлагаме на Уважаемото научно жури да присъди академичната длъжност „професор“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт професионално направление

7.6. Спорт Специалност „Гимнастика“ за нуждите катедра „ Гимнастика“ в
НСА „Васил Левски“ на доц. Бонка Михайлова Димитрова, доктор

6.07.2015г.

София

Рецензент:

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Лъчезар Димитров', is shown on a light-colored background.

проф. Лъчезар Димитров